

Protokoll nr 5 fört vid äldrenämndens sammanträde

Tidpunkt:

Tisdagen 24 maj 2022, kl. 16:05-16:45

Plats:

Drätselnämndens sessionssal, Stadshuset, plan 3

Paragrafer:

§§1-16

Dag för justering:

Fredag 27 maj 2022

Erik Slottnér (KD)
ordförandeMirja Räihä (S)
vice ordförande**Närvarande:**

Se sid 2 i protokollet

Ledamöter:

Erik Slottnér (KD), ordförande
Mirja Räihä (S), vice ordförande
Yvonne Fernell-Ingelström (M)
Anette Hellström (M)
Birgitta Thulin (M)
Abit Dundar (L)
Ulla Wihlman (MP)
Christina Linderholm (C)
Felix Finnveden (S)
Lisa Ahlstrand (S)
Robert Mjörnberg (V)
Inger Gretzer Qvick (V)

Ersättare:

Christina Huss (M)
Basu Alam (M)
Lisbeth Crabo Ljungman (M)
Truls Ljungström (M)
Anna Kers Hagberg (MP)
Anna Simon-Karlsson (C)
Bengt-Olov Tengmark (S)
Emelie Stark (S)
Jakob Brant(S)
Hanna Egeltoft (V)
Göran Ek (SD)

Förhinder:

Leif Söderström (SD)
Daisy Johansson (L)
Emelie Stark (S)
Jakob Brant(S)
Birgitta Sevefjord (V)

Tjänstgörande:

Göran Ek (SD) för Leif Söderström (SD)

Närvarande tjänstemän:

Avdelningschefen Linda Hamnes, Krister Håkansson från KI
och nämndsekreterare Gina Lööf.

I sammanträdet deltog även borgarrådssekreterarna Fredrik Bergström och Karin Vaghult.

§ 1. Närvarande

Ordföranden Erik Slottner (KD) öppnade sammanträdet.
Ledamöter och ersättares närvaro noterades.

§ 2. Val av justerare

Ordföranden Erik Slottner (KD) valdes att tillsammans med
vice ordföranden Mirja Räihä (S) justera protokollet.

§ 3. Anmälan av protokollsjustering ÄN 4/2022-04-19

Äldrenämndens protokoll från 2022-04-19 anmäldes.

Äldrenämndens beslut
Ärendet läggs till handlingarna

§ 4. Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Dagordningen fastställdes.

§ 5. Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare**§ 6. Förvaltningschefens information/presentation**

Krister Håkansson från KI presentade FINGER-studien

§ 7. Tertialrapport Tertial 1 2022 för Äldrenämnden

Dnr ALD 2022/155

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner tertialrapport 1, med bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2022-05-06.

Äldreförvaltningen har under tertialet arbetat i enlighet med kommunfullmäktiges övergripande inriktningsmål och med kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena samt nämndens egna mål. Äldreförvaltningen gör bedömningen att de mål, aktiviteter och indikatorer som framgår av nämndens verksamhetsplan i huvudsak kommer att uppnås och genomföras under året.

Redogörelse för nämndens arbete för att nå målen beskrivs i huvudsak under kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena. Under det verksamhetsområdesmål där nämnden har flera nämndmål finns dessa som underrubriker. Aktiviteterna följs upp genom en kortfattad rapportering under respektive aktivitet. Uppdragen från budgeten redovisas löpande under året och sammanställs efter hand i en bilaga till tertialrapport 1 och 2 samt i verksamhetsberättelsen.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Tertialrapporten för januari till april år 2022 ska redovisa för hur och i vilken omfattning nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål, det ekonomiska utfallet, samt en prognos för helåret. Rapporten redogör för hur förvaltningen arbetar med de uppdrag de fått i budget och det är glädjande att se hur vår verksamhet, trots de ekonomiska förutsättningar den

blågröna majoriteten ålagt dem, gör sitt bästa för att kunna leverera en välfärd av hög kvalitet till stadens invånare.

Coronapandemin har drastiskt förändrat vårt samhälle. Vår personal har med sina arbetsinsatser gjort enastående insatser för att alla ska kunna ta sig igenom krisen med hälsa och säkerhet. De förtjänar de bästa förutsättningar för detta arbete. Något som staden inte alltid lyckats ge dem.

Coronakommissionen har i sitt betänkande om äldreomsorgen konstaterat att överdödligheten inom Stockholms äldreomsorg var betydligt högre än vad den var i andra regioner, också sådana med motsvarande grad av samhällssmitta och pekar ut ett antal faktorer som avgörande och som är relevanta för Stockholms äldreomsorg. Bland dessa märks den höga graden av tillfälliga anställningar, den, till följd av en långtgående privatisering, fragmentiserade organisationen och den bristande medicinska kompetensen. Trygga anställningar och schyssta arbetsvillkor är en central förutsättning för en god kvalitet och trygghet.

Under pandemin har vi sett privatiseringens baksida. Vi har sett hur privata utförare tagit emot miljoner i coronastöd samtidigt som ledningen plockat ut miljoner i bonusar och personal har berättat om fusk vid de bonusgrundande brukarundersökningarna. Chefer har ljugit för personal och anhöriga och står nu åtalade för brott mot lagen om meddelarskydd för privatanställda. Staden har gett en privat utförare pengar för att kompensera för tomställda platser, samtidigt som ledningen sparkar personal och hyvlar arbetstid. Det är skattemedel som tack vare en för låg bemanning och lägre löner blir till vinst hos ägarna. På vilket sätt förbättrar det kvaliteten för de äldre? Vi får vid återgång till egen regi rapporter om hur den övertagna personalen är totalt slutkörd efter att ha jobbat på orimliga scheman, med en omänsklig arbetsbelastning. På vilket sätt är det att anse att Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna?

Under pandemin har personalfrågan rätteligen blivit högaktuell. Vi socialdemokrater vet att det kan vara ödesdigert att inte koppla ihop personalfrågor och kvalitet inom äldreomsorgen. I en kris som denna har personalkontinuiteten visat sig vara avgörande. Den orimligt höga andelen timanställda måste minska.

Överhuvudtaget är personalpolitiken en fråga som den blågröna majoriteten med all önskvärd tydlighet visat att de inte gärna tar i. Inte så underligt kanske med ett äldreborgarråd som menar att krav på heltid som norm egentligen inte är ett krav på heltid. Vad han menar med detta är högst oklart. Ett krav på heltid som norm i förfrågningsunderlagen är just exakt vad det låter. En heltidsanställning ska vara det normala. Det är mycket angeläget att större fokus läggs på personalens arbetsmiljö och -villkor. Vi stod redan innan pandemin inför en stor utmaning med kompetensförsörjningen i staden och har lagt ett antal förslag för att förbättra bland annat arbetsvillkoren i staden, vilka inte hörtsammats.

Förutom att säkerställa att de anställda har bra arbetsvillkor, rimliga scheman och ett närvarande ledarskap behöver förutsättningarna för kompetensutveckling förbättras. Många hoppar av sina utbildningar eftersom de inte har råd att förlora ob-tillägg. En anställd inom privat omsorg tjänar en 1000 kronor mindre i månaden och vill i högre utsträckning sluta sitt arbete. Det är en situation vi måste förändra. Grundbemanningen måste öka, för att minska användningen av timanställningar, för att höja kvaliteten och för att förbättra arbetsmiljön. Vi vill se fler bemanningsenheter, med fastanställda heltidsvikarier som ska kunna täcka upp då ordinarie personal är frånvarande, vilket kommer att underlätta kompetensutveckling och minska den administrativa bördan med att ringa in och introducera ny personal i verksamheten.

Att vara chef inom omsorgen är ett tungt ansvar, där många redan innan pandemin haft en oerhört stor arbetsbörda. Det visar sig tydligt nu i stadsdelarna där personalen är utarbetad och där chefer måste hyras in för att klara den uppkomna situationen. Chefernas situation måste förbättras och deras förutsättningar behöver ändras för att ge dem möjlighet att klara sina uppdrag. Vi vill ha ett maxtak på 25 medarbetare per chef.

Bra arbetsvillkor, en god arbetsmiljö och fasta anställningar är inte bara nyckelfaktorer när det gäller att kunna rekrytera utan också för att behålla medarbetares kompetens. En hög personalkontinuitet i verksamheterna bidrar i stor grad till att staden ska kunna bibehålla och utveckla en hög kvalitet i välfärden. Vi måste skapa förutsättningar för dem som redan arbetar inom vård och omsorg att vilja, orka och kunna arbeta

kvar. Otrygga anställningar kommer varken leda till ett hållbart arbetsliv eller en högre kvalitet för den enskilde. Inte heller kommer de innebära att fler vill lockas till att vilja arbeta med vård och omsorg.

Våra anställda förtjänar bättre förutsättningar – både avseende anställningsvillkor och sett till bemanning.

Anvisningar för beställning och genomförandeplan för hemtjänst (ramtid)

År 2017 infördes ramtid i hela staden, men fortfarande fungerar inte arbetssättet. Det är positivt att förvaltningen nu ämnar göra något åt detta, fem år efter införandet. För att det ska bli en riktig förändring måste förvaltningen säkerställa att beställarenheterna följer kommunfullmäktiges beslut från 2017 och att likställigheten över staden säkras.

Stimulansmedel

Vi välkomnar att Stockholms stad tilldelats stimulansmedel, men hade gärna sett att medlen använts till några större satsningar med en tydlig utvärdering för att sedan kunna överföras till alla delar av äldreomsorgen för att verkligen kunna göra skillnad. Stadsdelarnas möjlighet att utveckla befintligt arbete i enlighet med bidragens intentioner blir begränsade när medlen är små. Risken är stor att effekterna som önskas uteblir. Vi vill även ha en utförligare redovisning av vad de olika utförarna avser att använda medlen till.

Mat och måltider

Majoriteten har fördelat drygt 10 miljoner kronor på Matlyftet. Men att erbjuda näringsriktig och attraktiv kost för äldre kräver kunskap och kompetens, vilken ligger hos personalen. Hur dukas maten? Hur kan man berika kosten för att få tillräckligt med kalorier i den äldre, vars aptit ofta är nedsatt? Hur ofta ska mat och mellanmål serveras? Äter den äldre upp maten? Den kompetensen behöver underhållas, i synnerhet om personalomsättningen är hög, vilket den tyvärr ofta är inom äldreomsorgen.

Vi vill ha måltidsombud på varje enhet inom den kommunala hemtjänsten, med särskild kunskap om måltider för äldre. Ombuden ska sprida kunskaper om bra mat för äldre, vilka

lagar, regler och ansvarsförhållanden som gäller för maten, samt löpande informera och inspirera övrig omvårdnadspersonal. Måltidsombuden ska fortbildas och vara väl kända inom sina respektive enheter. Det är något som gör en långsiktig och verklig skillnad. Varje krona staden använder måste ge effekter som förbättrar hälsa för äldre och kvalitet inom verksamheterna.

Nationella minoriteter

Det är positivt att äldrenämnden ska utreda utformningen för profilhemtjänst med inriktning nationella minoritetsspråk alternativt särskilda hemtjänstgrupper för finska, antingen per region eller per stadsdel.

Det har länge varit svårt att få hemtjänst på finska och kommunen behöver ta sitt ansvar för att åtgärda detta och inte fortsätta förutsätta att marknaden kommer att lösa bristen. IVO har dragit in tillståndet för det enda företaget som har kunnat erbjuda hemtjänst på finska och det visar hur sårbart det kan bli när kommunen inte tar ansvar för en del grupper med speciella behov. Därför behöver staden utreda hur kommunala hemtjänstteam, som kan ansvara för hemtjänst för alla minoritetsgrupper, kan inrättas, förslagsvis kommunövergripande organiserat under Trygghetsjouren, eller i regionsgemensamma team. Att vara ett förvaltningsområde förpliktigar och trots valfrihetsmodeller har kommunen det yttersta ansvaret.

Särskilt uttalande

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Tertialrapporten avseende januari till april 2022 redovisar för hur och i vilken omfattning Äldrenämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsområdesmål. Äldreförvaltningen gör bedömningen att nämndens verksamhetsplan i huvudsak kommer att uppnås och genomföras under året helåret 2022. Bedömningarna omfattar att såväl sedan flera år pågående verksamheter och men även under året påbörjade projekt.

Under 2021 har coronapandemin fortsatt att påverka prognoser för och arbetsförhållandena inom omsorgsverksamheterna. Det är egentligen först nu i slutet av första tertialen som

förhållandena börjar normaliseras. Måluppfyllelse och möjligheterna att följa upp dessa har därför fortsatt påverka prognoser och bedömningarna. Äldrenämnden kan också inom flera nämndmål enbart bidra till uppfyllelse. Inom stadens äldreomsorg gör personalen fantastiska insatser och det pågår många lovvärda aktiviteter och projekt. Vi vill därutöver ta upp belysa problematiska brister inom stadens äldreomsorg.

Att nämndmålet att nya medarbetare attraheras till verksamheten uppfylls helt är inte överensstämmande med nuvarande arbetsförhållanden inom äldreomsorgen. Det finns otillräckligt med utbildad omsorgspersonal och stora brister i arbetsmiljön inom såväl hemtjänst som särskilda boendena. För att attrahera medarbetare måste prioriteringar i budget göras som säkerställer tillsvidareanställningar med kollektivavtal som norm och fastställda krav på bas- och specialistutbildningar. Mycket mer arbete, förutom höjda löner, behöver läggas på att höja status för vårdbiträde och undersköterska. Genom att ge personalen ökad delaktighet och tillit stärks yrkesrollen och arbetstidsförkortning har visats minska sjukskrivningar och ger piggare, friskare och mindre stressad personal. För att behålla och attrahera verksamhetsnära chefen med personalansvar anser vi vidare att rekommenderade taket för antalet medarbetare på 20–30 personer per chef behöver införas inom verksamheterna.

Genom olika insatser bidrar Äldrenämnden till nämndmålet genom arbetet med förebyggande och stödjande insatser till äldre som tillhör sårbara grupper. För dessa grupper kan utbildning av personal ge stöd till förebyggande och stödjande arbete men definitioner och avgränsningar av såväl sårbara grupper som psykisk ohälsa är svårt i det dagliga arbetet och personalen kan behöva hjälp från socialtjänsten, sjukvården och ideella organisationer. Utbildning av personalen är bra men ansvarsförhållanden och samarbetsformer måste utvecklas för behov som uppstår inom dessa grupper.

Under nämndmålet “Äldrenämnden skapar förutsättningar för att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande”, beskrivs ett stort antal områden och aktiviteter för äldrenämnden men även samarbeten med andra förvaltningar.

Det återstår mycket arbete att genomföra “God och nära vård” och vi saknar i tertialrapporten lägesrapporter från det

fortskridande arbetet med regionen. I översynen av läkarinsatser på vård och omsorgsboenden hoppas vi att förvaltningens strategiläkare även deltagit och förutom ökad läkarnärvaro att hänsyn tas till läkardelaktighet i arbetsplatsernas teamarbete och fast läkarkontakt på vård och omsorgsboenden. Det är bra med den gjorda översynen av sjuksköterskenärvaro på vård och omsorgsboendena men nu återstår att säkerställa närvaro såväl på kvällar som helger.

Vi har tidigare med stöd av Äldrecentrums rapport tagit upp att Matlyftet bör i sin nuvarande form läggas ner och i stället ges medel för hemtjänstens personal att arbeta selektivt med åtgärder vid risk för eller utvecklad undernäring.

För att kunna bedöma kvaliteten på omsorgen finns fortfarande mycket att arbeta med för öka deltagande i brukarundersökningarna och den anmärkningsvärt lågt genomförda kvalitetsuppföljningen på individnivå av beställarenheterna. Vi efterlyser också att uppföljande granskningar görs och redovisas efter att mediala avslöjanden av arbetsmiljö- och kvalitetsbrister i omsorgen.

I tertial- och årsrapporter saknas data på den medicinska kvaliteten från de nationella kavitetsregister inom äldreomsorgen som staden antagit, varför resurser behövs för registreringar, åtgärder och uppföljningar. Återkommande är i denna tertialrapport och årsrapporter är att det sedan 2017 införda ramtiden fortfarande inte är genomförd inom stadens alla hemtjänstenheter. Krav borde ställas på enheter som inte genomfört ramtiden snarare än dialog.

Det återstår behov av stora satsningar för att uppnå nämndmålet "Äldrenämnden bidrar till att stärka medarbetarnas kompetens inom äldreomsorgen". Efter att den statliga satsningen äldreomsorgslyftet avslutas efter 2022 måste det fortsättningsvis budgeteras för personalkostnader för utbildningar av personal till vårdbiträde, undersköterskor eller specialistundersköterskor. Äldreförvaltningen och Socialstyrelsen erbjuder olika webbaserade utbildningar, en förutsättning för dessa är att tid avsätts under arbetstid samt ges möjligheter till frågor och reflexion kring innehållet med handledare.

Vidare anser vi att reflektionstid i grupp för personal ska vara återkommande en gång per vecka.

Vi anser avslutningsvis att äldrenämnden i sitt kvalitetsutvecklande arbete inom stadens äldreomsorg bör diskutera och ta hänsyn till resultat och slutsatser från Stiftelsen Äldrecentrums rapporter.

§ 8. Stadsövergripande boendeplan 2023 med utblick mot 2040.
Dnr ALD 2022/177

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till stadsövergripande boendeplan för 2023 med utblick mot 2040.
2. Äldrenämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för beslut.
3. Äldrenämnden överlämnar förslaget för kännedom till stadsdelsnämnderna, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2022-04-20.

Äldreförvaltningen har samordnat arbetet med den stadsövergripande boendeplanen i samverkan med berörda aktörer. Fram till 2040 ökar behoven av vård- och omsorgsboende med cirka 2 700 platser utifrån Swecos huvudprognos. I boendeplanen har åtgärder analyserats för att möta denna efterfrågan. Det föreslås nyproduktion om cirka 980 nya kommunala platser. Det finns, sex projekt med tillsammans 524 platser, där planering pågår. När det gäller privat nyetablering behövs ytterligare 1 650 platser. Det finns, åtta av staden kända privata projekt med tillsammans knappt 600 platser, där planering pågår. Övriga platser förutsätts framför allt tillkomma under 2030-talet. Staden har med nuvarande planering ett överskott av platser fram till och med 2027. Många särskilda boenden har ett stort behov av underhåll.

Boendeplanen ska även beakta efterfrågan och behov av servicehus och seniorbostäder. Micasa planerar för 1 500 nya seniorbostäder. I dagsläget finns kännedom om totalt 2 300 planerade seniorbostäder en ökning med cirka 500 bostäder jämfört med förra årets boendeplan

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Förslaget till stadsövergripande boendeplan för 2023 med utblick mot 2040 skapar en stor osäkerhet om hur staden skall kunna garantera utbyggnaden av boende för äldre. Den nuvarande planeringsinriktningen är en ändring som helt uppenbart kommer att få stora konsekvenser för staden och vi har fortfarande inte fått se några risk- och konsekvensanalyser.

Den blågröna majoriteten förutsätter bekymmerslöst att närmare 1650 platser kommer att tillkomma genom privat nyetablering. I dagsläget finns åtta av staden kända privata projekt där planering pågår. Övriga platser förutsätts i boendeplanen framför allt tillkomma under andra halvan av 2030-talet. Det är ett alltför ansvarslöst och bekymmersfritt antagande att hoppas att privata företag kommer att bygga och driva äldreboenden i denna nu föreslagna utsträckning. Det är en riskfylld lösning som även riskerar att minska jämlikheten inom olika delar av staden.

Vi har under en lång tid satt 60 procent kommunalt huvudmannaskap som nödvändigt för att behålla rådigheten över platserna och kontroll över verksamheten och kostnadsutvecklingen och anser att det är en lägstanivå staden fortsatt behöver hålla. Vi behöver ha rådigheten över majoriteten av boendena för de äldre och personalens skull. Tillgången på äldreboenden behöver säkras och med en större andel boenden i kommunal regi kan vi säkerställa rätt kompetens, goda anställningsvillkor och en god kvalitet. De senaste årens tvångsprivatiseringar visar att den borgerliga ledningen i realiteten prioriterar ned kvaliteten till förmån för en ökad andel privat verksamhet.

Det är inte bara vi socialdemokrater som oroar oss för bristen av boendeplatser. Innerstadsregionens medskick till stadens beslutsfattare är Planerad nybyggnation av vård- och

omsorgsboende i innerstaden bedöms vara osäker och helt otillräcklig utifrån den prognosticerade demografiska utvecklingen. Det är djupt oroande att årets boendeplan för innerstaden kort och tydligt redovisar ett stort underskott av antalet platser. Det är ohållbart och riskerar att äventyra välfärden för de äldre om bara några år. Staden behöver planera för boenden även i nybyggda områden.

Äldrenämnden ska bidra till utvecklingen av såväl bostadsbedömda som icke bostadsbedömda boendeformer för äldre i samverkan med Micasa Fastigheter i Stockholm AB, privata aktörer och stadsdelsnämnderna. Stadens boendeplan ska ligga till grund för efterföljande års markanvisningar och vi vill se en målsättning till år 2040 på minst 12 000 bostäder för äldre, varav 5000 seniorbostäder, 2 600 vård- och omsorgsbostäder och 5 000 hyresrätter som är tillgänglighetsanpassade för äldre i ordinarie bestånd.

Äldreförvaltningen konstaterar i sitt tjänsteutlåtande att det kommer initiativ från privata aktörer om att starta nya vård- och omsorgsboenden. Vi önskar att förvaltningen kontinuerligt redovisar för nämnden hur dessa initiativ hanteras och fortskrider till färdigställda bostäder, från idé till första spadtag och invigning.

Stadens möjligheter att använda lokaler som under en tid inte behövs för äldreomsorgens behov kan komma att behövas för andra ändamål, som exempelvis boenden för hemlösa. Lämpar sig inte lokalerna för detta ändamål bör de kunna prövas för studentbostäder. Det viktiga är i så fall att lokalerna snabbt kan konverteras tillbaka när behoven inom äldreomsorgen och på det sociala området i övrigt förändras.

Det är viktigt att se till att inte minst innerstadsdelarna har tillräckligt med platser för de behov som uppstår, staden kan inte bara förvänta sig att de äldre som bor i innerstaden är beredda på att flytta till andra stadsdelar. Därför måste varje nedläggning analyseras noga innan beslut fattas. När någon av stadsdelarna vill eller måste lägga ner ett äldreboende så ska en avveckling ske i god ordning och framförallt måste intagningsstopp införas i god tid.

Det är positivt att förvaltningen betonar vikten av att eftersträva lägre hyresnivåer, inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv. Många äldre efterfrågar attraktiva och

trygga alternativa boendeformer och många av våra äldre, särskilt kvinnor, har idag mycket svårt att klara kostnaderna för nyproducerade lägenheter, oavsett om det är ägt eller hyrt boende. Staden behöver göra mer för att hålla nere byggkostnader och hyresnivåer.

Särskilt uttalande

Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Vänsterpartiet anser till skillnad från nuvarande politiska majoritet att staden ska planera för kommunalt huvudmannaskap för minst 60 procent av Stockholms vård- och omsorgsboenden. De prognostiserade behoven av vård- och omsorgsboende är otillräckliga i nuvarande planeringen och med en fördelning på 60/40 i stadens regi behövs därför ytterligare ökad satsning på platser som staden tillhandahåller.

Vi är ense med äldreboendeplaneringen att seniorboende med aktivitetscenter eller åtminstone krav på gemensamma lokaler inkluderande möjligheter för gemensamma måltider kan fördröja behovet av vård- och omsorgsboende. Vi anser dock att byggkostnader och hyressättningen måste vara på nivåer som även de med låga pensioner kan klara. Ett stort antal personer står i bostadsförmedlingens kö för seniorbostad. Majoriteten av de nuvarande projekten för seniorboende är bostadsrätter. Av dessa skäl behöver staden genom Micasa göra ytterligare satsningar utöver det som framgår av planeringen för att seniorbostad också ska kunna vara ett alternativ särskilt för de som av otillgänglig bostad eller ensamhet och isolering nekats biståndsbedömt boende.

För att klara ökade dessa ökade behov av bostäder för äldre anser vi att Micasa fastigheter AB ska få ökad tillförsel av markanvisningar för biståndsbedömda och icke-biståndsbedömda boenden för äldre. Vi anser vidare att staden ska utveckla äldreomsorgen boenden främst i samverkan Micasa och kommunala bolag och inte utöka med privata utförares delaktighet.

Sett till framtida behovsinriktning och planering för servicehus ligger det konflikter i nuvarande upprustningsbehov och status på servicehus, ökning av gruppen 85+, åldersinriktade nya riktlinjer och påstådd minskad efterfrågan och beslut av servicelägenheter och stadens påstådda värnade av servicehus.

Särskilt uttalande

Ledamoten Göran Ek (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Enligt en rapport från Sweco så ökar antalet äldre i snabbare takt än vad man först hade trott. År 2040 väntas antalet äldre vara runt 90.000 från dagens ca 60.000. Det behövs med andra ord planeras för fler äldreboenden redan idag för att möta efterfrågan och för att minska sannolikheten att många äldre tvingas lämna den stadsdel där de idag bor, vilket är något som vi Sverigedemokrater eftersträvar.

Idag finns det ingen akut brist på äldreboenden i Stockholms stad men staden måste ha en långsiktig planering för att möta framtidens behov. För att uppnå en hållbar boendeplan för äldre så måste staden verka för en god tilldelning av markanvisningar ämnade för att bygga nya äldreboenden på. Om några år ser vi att efterfrågan på äldreboenden med största sannolikhet kommer att öka och då gäller det att staden är förbered och kan möta behovet.

§ 9. Fördelning av stimulansbidrag till – God och nära vård 2022
Dnr ALD 2022/150**Äldrenämndens beslut**

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till fördelning av stimulansmedel till äldreomsorgen 2022 motsvarande 51,7 miljoner kronor.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2022-05-03.

Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har enats om överenskommelsen God och nära vård 2022 som en grund för dessa stimulansmedel. Stockholms stad har tilldelats 51,7 mnkr för arbete inom överenskommelsen.

Överenskommelsen är fördelad enligt följande tre områden:

1. Nära vård – omställningsarbete (38,4 mnkr)
2. Goda förutsättningar för vårdens medarbetare (8,0 mnkr)
3. Vidareutbildning för sjuksköterskor (5,3 mnkr)

Äldreförvaltningen tilldelas 1,3 mnkr enligt förslaget av dessa medel för att leda och samordna arbetet gällande kartläggning, gemensam målbild och handlingsplan inom äldreomsorgen.

Den del som avser ”Nära vård – omställningsarbete” föreslås användas inom följande fyra områden:

- Samverkan mellan regionen och stadsdelsförvaltningar - Gemensam målbild för att uppnå omställningen till nära vård genom lokala samverkansstrukturer och gemensamma mötes forum.
- Personcenterat förhållningssätt - Tillgång till likvärdig vård- och omsorg.
- Hälsofrämjande och förebyggande insatser - Preventivt och proaktivt arbetssätt.
- Målgruppsanpassning av vårdtjänster till de med störst behov.

Av de 38,4 mnkr som avser ”Nära vård – omställningsarbete” fördelas 36,6 mnkr till stadens 13 stadsdelsförvaltningar, 1,2 mnkr till LSS-hälsan samt 0,6 mnkr för ledning och samordning av arbete med God och nära vård. Detta arbete ska inbegripa samtliga regiformer.

Av de 8,0 mnkr som avser ”Goda förutsättningar för vårdens medarbetare” fördelas 7,4 mnkr till utförarverksamheter som har hälso- och sjukvårdsansvar inom staden, 0,5 mnkr till LSS-hälsan samt 0,1 mnkr ledning och samordning av arbetet. Detta bidrag utgår till såväl kommunalt som enskilt drivna verksamheter.

Av de 5,3 mnkr som fördelats till ”Vidareutbildning av sjuksköterskor” kommer 4,4 mnkr att användas för utbildning till specialistsjuksköterska, 0,3 mnkr fördelas till LSS-hälsan samt 0,6 mnkr till ledning och samordning av arbetet.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Som förvaltningen skriver i tjänsteutlåtandet innebär utvecklingen av God och nära vård inte en ny organisationsform eller vårdnivå och är inte heller en ny benämning på dagens primärvård. För att en mer personcentrerad hälso- och sjukvård är samarbetet och samverkan mellan regioner och kommuner central.

Alla förutsättningar för att omställningen av hälso- och sjukvården ska bli framgångsrik, där patienten får en god, nära och samordnad vård som stärker hälsan och där patienten är delaktig utifrån sina förutsättningar kräver en långsiktig samverkan mellan kommuner och regioner.

I Stockholm, där vården är fragmentiserad, kommer detta att vara en stor utmaning. På Kungsholmen enbart finns sju vårdcentraler, varav alla är privata. Flera små vårdgivare utan något geografisk ansvar kommer att försvåra samordningen mellan stadens äldreomsorg och sjukvårdens vårdgivare. Det kommer krävas stora insatser för att God och nära vård ska kunna genomföras med goda resultat.

Särskilt uttalande

Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

För 2022 har staden tilldelats 51,7 mnkr enligt överenskommelsen om God och nära vård enligt följande tre områden: 1. Nära vård – omställningsarbete (38,4 mnkr) 2. Goda förutsättningar för vårdens medarbetare (8,0 mnkr) 3. Vidareutbildning för sjuksköterskor (5,3 mnkr).

Enligt överenskommelsen "God och nära vård" ska stimulansmedlen "Nära vård – omställningsarbete" användas för generella insatser, dels för särskilda insatser inom följande fyra områden: 1. Samverkan mellan regioner och kommuner 2. Hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande arbetssätt 3. Undvik slutenvård genom proaktiva arbetssätt 4. Insatser för ett ändamålsenligt resursutnyttjande för omställningen.

Äldreförvaltningen föreslår att detta omställningsarbete i sin tur konkretiseras i följande fyra områden: 1. Samverkan mellan regionen och stadsdelsförvaltningar - Gemensam målbild för att uppnå omställningen till nära vård genom lokala samverkansstrukturer och gemensamma mötesforum. 2. Personcenterat förhållningssätt - Tillgång till likvärdig vård och omsorg 3. Hälsofrämjande och förebyggande insatser - Preventivt och proaktivt arbetssätt. 4. Målgruppsanpassning av vårdtjänster till de med störst behov.

Av de 38,4 mnkr till Nära vård – omställningsarbete fördelas största delen till stadens 13 stadsdelsförvaltningar. Äldrenämnden ska således ta ställning till fördelning av den största delen av bidraget till de 13 stadsdelsförvaltningarna. Äldreförvaltningen anser att konkretisering sker genom punkt 1 om gemensam målbild och punkt 2 om personcentrerat förhållningssätt med likvärdig tillgång till vård och omsorg.

Vi anser att denna konkretisering av punkterna 1 och 2 inte förtydligar för hur omställningen ska kunna genomföras inom kommun och region med hänsyn till de komplicerade förhållanden som råder inom staden med fragmentering inom hemtjänsten och ojämn fördelning av vårdcentraler och läkarmottagningar oberoende behov och vårdtyngd och vård- och omsorgsboende med läkartjänster förlagda på läkarorganisationer utan lokal förankring. Omställning till likvärdig nära vård och omsorg, inkluderande teamarbete fast och läkarkontakt kan inte läggas på respektive stadsdelsförvaltning innan förslag på hur dessa gemensamma frågor ska handläggas mellan Region Stockholm, Storsthlm och staden. Möjlighet till likvärdig vård är också beroende av förstärkning av primärvården för att kunna uppnå kontinuitet och fast läkarkontakt.

§ 10. Riktlinjer för bidragsgivning till ideella organisationer

Dnr ALD 2022/164

Äldrenämndens beslut

1. Att i huvudsak tillstyrka förvaltningens förslag till beslut
2. Att ändra följande mening på sidan tolv ("Om någon eller några av omständigheterna i nedanstående punktlista föreligger, kan äldreförvaltningen komma att vidta följande åtgärder:") till: "Om någon eller några av omständigheterna i nedanstående punktlista föreligger, ska

äldreförvaltningen, om inte särskilda skäl föreligger, vidta följande åtgärder:”

3. Att därutöver anföra följande

Stockholm och Sverige har en lång och rik föreningstradition. Människor har länge valt att sluta sig samman på grundval av saker man har gemensamt, såsom intressen eller bakgrund. Äldre kan genom föreningar få del av aktiviteter såsom stadsvandringar, firande av högtider, utflykter och öppen verksamhet. Behovet av och längtan efter gemenskap blir inte mindre med åldern och där fyller ideella organisationer verksamma för äldre en viktig roll. Det är något att värna och stötta, vilket staden gör bland annat genom föreningsbidrag. För att dessa ska gå till rätt ändamål finns regler för bidragsgivning, vilka nu har setts över och förtydligats. Den grönbå majoriteten anser det vara viktigt att föreningsbidragen verkligen kommer de äldre i Stockholm till del och att eventuella missbruk av mottagna medel får konsekvenser. Av den anledningen föreslår vi ett förtydligande i riktlinjerna.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2022-05-10.

Äldrenämnden har i uppdrag att fördela bidrag till ideella organisationer som bedriver stadsövergripande aktiviteter för äldre i Stockholms stad. Med anledning av uppdaterade riktlinjer avseende förenings- och kulturstöd – demokrativillkor (KS 2020/410), har behov funnits att revidera äldrenämndens riktlinjer så de överensstämmer med de stadsövergripande riktlinjerna. Behov har även funnits att förtydliga hur oegentligheter hos ideella organisationer ska hanteras av äldrenämnden.

I de reviderade riktlinjerna föreslås förändringar vad gäller krav på ansökan, krav på organisation och styrelse samt krav på aktiviteter. I riktlinjerna förtydligas även i vilka fall bidrag inte beviljas och i vilka fall förvaltningen kan hålla inne, stoppa eller återkräva bidrag. Riktlinjerna förtydligar även vad bidrag till verksamheten ska användas till samt att organisationerna har en skyldighet att kontakta förvaltningen om förändringar sker inom verksamheten.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD), Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M), Abit Dundar (L), Ulla Wihlman (MP) och Christina Linderholm (C) lade fram ett gemensamt förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S), Robert Mjörnberg m.fl. (V) och Göran Ek (SD) föreslog att äldrenämnden beslutar bifall till äldreförvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Erik Slottner (KD) ställde de tre förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Erik Slottner (KD), Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M), Abit Dundar (L), Ulla Wihlman (MP) och Christina Linderholm (C) (se äldrenämndens beslut).

Reservationer

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S), Robert Mjörnberg m.fl. (V) och Göran Ek (SD) reserverade sig mot beslutet med hänvisning till äldreförvaltningens förslag till beslut:

Riktlinjer för bidragsgivning till ideella organisationer godkänns.

§ 11. Uppföljning av stadens lex Sarah-rapportering år 2021.
Dnr ALD 2022/169**Äldrenämndens beslut**

1. Nämnden godkänner redovisningen av inkomna lex Sarah-rapporter under 2021
2. Nämnden överlämnar redovisningen av inkomna lex Sarah-rapporter under 2021 till kommunfullmäktige.
3. Ärendet överlämnas för kännedom till stadsdelsnämnderna, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2022-05-05.

Socialförvaltningen och äldreförvaltningen har genom en enkät till samtliga berörda nämnder följt upp rapporterade

missförhållanden enligt bestämmelserna om lex Sarah under 2021. Totalt rapporterades 365 missförhållanden, av dessa avsåg 298 rapporterade missförhållanden i nämndernas egen verksamhet, 62 rapporter avsåg enskild verksamhet och 5 rapporter avsåg missförhållanden i annan kommun. Av de 298 rapporterna som inkommit från stadens egen regi resulterade 44 i anmälan om allvarligt missförhållande till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). De flesta rapporteringarna enligt lex Sarah i egen regi har under 2021 skett inom äldreomsorg, funktionsnedsättningsområdet samt verksamhetsområdet barn och unga. Den vanligaste typen av missförhållande var brister i utförandet av insats följt av brister i rättssäkerhet vid handläggning och genomförande. Jämfört med 2020 har det totala antalet rapporter om missförhållanden ökat med 61 rapporter.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner redovisningen av inkomna lex Sarah-rapporter under 2021 samt överlämnar redovisningen till kommunfullmäktige. Vidare föreslås att ärendet överlämnas till berörda nämnder för kännedom.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 12. Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) från sammanträde den 17 maj 2022.**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) sammanträde från den 17 maj 2022 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 13. Anmälan av protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 19 maj 2022.

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 19 maj 2022 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 14. Anmälan av beslut fattade enligt delegation april 2022

Dnr ALD 2022/21

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Lista över beslut fattade på delegation april 2022 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 15. Postlista april 2022

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Postlista för april 2022 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 16. Övriga frågor

Inga övriga frågor anmäldes.

Sammanträdet avslutades.

Vid protokollet

Gina Lööf, nämndsekreterare